

### ברירת בריטניה: בין תביעות הצבא להכרח כלכלי

מתברר עתה שצבאות בריטניה יעלו בסוף שנה זו על המכסה שנקבעה לכתחילה ע"י הממשלה ל-1.100.000 איש. נראה שהממשלה קיבלה את עצתו של לורד מונטגומרי וקבעה, ל"תכנית החומש של הכוחות המזוינים", צבא בן 650.000 איש לפחות, חיל-האוויר בן 275.000, לפחות, וצבא-צי בן 176.000 איש לפחות. המכסות הממשיות הנדרשות תעלינה על הנקבעות מראש ב-25 אחוז לערך.

• ולא זו בלבד. יועציה הצבאיים של הממשלה לא היו דורשים מכסות אלו אלמלא חשבו שחילות-המצב של בריטניה שמחוץ לגבולותיה לא יתקיימו במדיהם הנוכחיים בגרמניה, אוסטרליה, איטליה, יוון, מצרים, ארץ-ישראל, עיראק, הודו, בורמה, יפן ודרום-מערב האוקיינוס השקט.

מצב הגיוס הנוכחי למילוי תפקידים אלה פירושן משבר, בעצם. אם נוציא מהחשבון את היתרה, שנשתיירה מגיוס האומה כולה, עומדות עתה לרשות ה"שירותים" רק שתי קבוצות גיל המצטרפות יחד ל-400.000 מתוך 1.500.000 הנדרשים, לפי המספר המתוקן. המגויס אינו ממלא, איפוא, את מקומו של המתנדב-הסדיר. למעשה, תלויה כל מכסת השירותים הלוחמים במתנדב הסדיר.

בעוד שהצי המשיך בגיוס סדיר כל שנות המלחמה, איתרע מזלו של הצבא הוא זקוק, נוסף למגויסיו, לכוח קבוע של 300.000 איש, לפחות, ומסתבר יותר — של 350.000 כדי להגיע לסך-הכל זה ולקיימו, צריכה הרשמת המתנדבים להגיע ל-4.500 לפחות, בכל חודש. סך-הכל שהושג בין חדשי מאי לספטמבר הוא כשליש, לערך, מהנדרש — 7.634 מתגייסים לעומת 22.500 הנדרשים כמינימום מוחלט.

נראה שגם מצבו של חיל-האוויר המלכותי אינו טוב מזה. לפי אומדנו של לורד טאָדר, ראש מטה-התעופה, זקוק חיל האוויר ל-300.000 מתנדבים עד סוף השנה. ברור שהוא כבר העלה בדעתו תקן גדול הרבה יותר מן המכסה של 275.000 איש לחיל-האוויר, שעליה הודיע אטלי במרס. לורד פאקנהם מסר בבית-הלורדים שחיל-האוויר הגיע אף הוא רק לשליש ממספר המתגייסים הנדרש. הוא אומר שחיל-האוויר יגיע ל-100.000 מתנדבים בסוף השנה — לעומת 300.000, המספר שנקט לורד טאָדר.

סיכומים אלה יראו דלים עוד יותר בהשוואה למכסות האמריקאיות המקבילות. הצבא האמריקאי גייס 62.000 איש ביוני, פי עשר ויותר ממספר המתנדבים לצבא הבריטי, לחיל-האוויר ולצי גם יחד. חיל-האוויר של צבא ארה"ב מונה 20.000 מטוסי-קרב בשירות פעיל; לצבא ארה"ב 10.000 טנקים, 2.500 תותח-מנוע, ו-1.700 כלי-ארטילריה כבדה.

שפע זה של ציוד שברשות ארה"ב וחיל-האוויר שלה נראה גדול בהרבה מהממדים שנקבעו לכוחות המזוינים של ארצות-הברית בעתיד. לא יפלא, איפוא, אם נשאלת השאלה, שמה יש לעודף זה שייכות כלשהי לקיום הנמשך של לשכות-המטה המשותפות ולהסכמים האחרונים בדבר סטאנדרדיזציה של כלי-הנשק?

אין לראות בדברים אלה משום רמז למשהו לא-הגון או מבשר-רע דוקא, בזה שנוהרים בציד אמריקאי בימות-שלום, יותר מאשר בזמן מלחמה. חשובה מזה

השאלה, באיזו מידה נצמדים כוחות הצבא הבריטי ע"י כך למדיניות ארה"ב — וזוהי פרשה אחרת.

נראה שהוחלט להעלות את משך-הגיוס ל-18 חודש. אמצעי זה, כשהוא לעצמו, אינו מספיק כל עיקר, אין בו כדי להעלות את מספר האנשים שבשירותים למיליון וחצי הנדרש, ביחוד, מפני שהשכבות שעליהן להתגייס במשך חמש השנים הבאות הן אלו המורכבות מגילים של רמת-הילודה הנמוכה מתקופת השפל של שנות השלושים, והם ימנו רק שליש מהמספר הנדרש. יהיה צורך למצוא קרוב למיליון מתנדבים סדירים מקבוצות הגיל הגבוה יותר — או, אם אין זה אפשרי, להאריך את משך-הגיוס לשנתיים, על כל התוצאות הקשות העלולות לנבוע מכך.

הילכך יוסיפו הכוחות המזוינים לקלוט במשך חמש השנים הבאות את כל עיקרו של הנוער הבריטי הבריא בגופו, בגיל 18—21, עד גמירה: דילול זה ישלול, למעשה, כל אפשרות של פתרון לבעיית כוח-האדם בבריטניה. הכוחות המזוינים יבלעו את האנשים ויסכנו את כל מדיניות-הפנים של ממשלת ה"לייבור".

מתעוררת שאלה חמורה, האם לא הקדימו יועציה הצבאיים של הממשלה את העגלה הצבאית לסוס המדינה והרי במשך כל ההיסטוריה הבריטית החדישה לא ויתרו ממשלות הליברלים והשמרנים, כאחת, על העקרון, המקובל למן ימי קרומול, לקיים יתרון הקבינט והפרלמנט על כל מנהיג צבאי, יהיה מי שיהיה.

הפעם יש רושם כאילו הוזנח אותו עקרון: אדרבה, דומה, שהממשלה שאלה את המטה מהו הכוח המינימלי הדרוש לנוכח התחייבויותיה של בריטניה ושחשובת המטה היתה, כי המספר היעדר של 1.100.000 איש, הנדרש להתחייבויות השוטפות, אף הוא אינו מספיק ואין להפחית ממנו עד ל-1952; ועד אז — תצטרך בריטניה להחזיק קרוב למיליון איש בשירות מעבר-לים.

\*

מהן התחייבויות אלה שמעבר-לים? גרמניה ואוסטריה — 400.000 איש. ראוי שלאחר 1948 נמצא אפשרות להעמיד מכסה זו על מחציתה — חסכון של 200.000 איש.

יציאת-מצרים, ושינויים אחרים במזרח התיכון, יאפשרו חסכון ב-75.000 איש, לפחות, מתוך 175.000 החוגים כיום במזרח-התיכון.

הכוח הנוכחי, 100.000 איש, באיטליה ויוון — לא יהיה צורך בו ב-1948. הוצאת כוחות שונים מהעמדות שבצפון-אפריקה ודרום-מערב האוקיינוס השקט עשויים לחסוך עוד כ-25.000 איש ב-1948.

מסתבר איפוא, שמחילות-המצב הנוכחיים אפשר יהיה להפחית 400.000 איש, בלי לפגוע במדיניות-החוץ של הממשלה. מאידך גיסא — יתכן שיגדל מספר החיילות הנדרשים לכוחות הצבאיים של ארגון-האומות-המאוחדות ואולי יידרשו כוחות נוספים במערב אפריקה ובמזרח. אך דומה שבמאזן הכללי אפשר יהיה בכל זאת להקטין את משמרות הצבא הבריטי עד למכסה הכללית של 700.000 עד 800.000 איש בשנת 1948.

אמנם, הרוסים מקיימים צבא וחיל-עופה של יותר מ-10 מיליון איש, והם התאימו את מדיניות אירופה המזרחית לשיטתם הצבאית. אך מנקודת-ראות כל-עולמית, הרי האמריקאים עושים ממש אותו דבר לגבי הכוחות המזוינים של בריטניה ומדינות אחרות באירופה.